

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΑΤΕΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ

Αρχ. Νικόλαος Πουλάδας. Εισήγηση στο Φροντιστήριο Κατηχητών Αποστολικής Διακονίας.

α) «*Ἐρῶ...ἐμὸν...οὐδέν, τὰ δὲ τοῖς ἐγκρίτοις τῶν διδασκάλων πεπονημένα εἰς ἓν συλλεξάμενος*» (Ιωάννης Δαμασκηνός, Κεφ. Φιλοσοφικά προοίμιο)

β) *θα χαρακτηρίζονταν σήμερα οι Άγιοι διαβάζοντας τα παρακάτω: ακραίοι, χριστιανοταλιμπάν, κολλημμένοι, στενοκέφαλοι, αγύριστα κεφάλια, φανατικοί, σκληροπυρηνικοί, εριστικοί, άνθρωποι του μίσους με ρητορική μίσους, μισαλλόδοξοι, ρατσιστές κλπ..*

γ) Προσοχή όμως! Η **σκληρή ορολογία απευθύνεται κυρίως** σε: α) αιρεσιάρχες β) ακόλουθους αίρεσης που γνώρισαν την Ορθοδοξία και την απέρριψαν πεισματικά, γ) **όχι κυρίως στον απλό λαό που έχει συνήθως παχυλή άγνοια στα θεολογικά θέματα οπότε και έχει πάρα πολλά ελαφρυντικά...**

ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ

«είσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς (=λύκοι άγριοι) εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα» (Πραξ.20,29)

ΕΔΙΝΑΝ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΣΗΜΑΣΙΑ-ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΙ ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΘΕΜΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

«Υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι άκουσαν αυτόν (τον Πολύκαρπο Σμύρνης) να λέει ότι ο Ιωάννης, ο μαθητής του Κυρίου, όταν πήγε στην Έφεσο να λουστεί και αφού είδε μέσα τον Κήρινθο (αιρεσιάρχη), βγήκε από τα λουτρά χωρίς να λουστεί, λέγοντας επ' ευκαιρία: ας φύγουμε, μήπως καταπέσει και το λουτρό, αφού είναι μέσα ο Κήρινθος, ο εχθρός της αλήθειας» (Εκκ. Ιστ. Ευσεβίου Καισ. Δ 14,6-7)

ΜΕΓΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (+356)

«Και στα θέματα της πίστης ήταν πολύ αξιοθαύμαστος και ευσεβής. Διότι ούτε με τους σχισματικούς Μελιτιανούς ήρθε ποτέ σε επικοινωνία...ούτε με τους Μανιχαίους ή με άλλους αιρετικούς μίλησε φιλικά παρά μόνο μέχρι τη συμβουλή να επιστρέψουν στην ευσέβεια, διότι πίστευε και συμβούλευε, ότι η φιλία και η συναναστροφή με αυτούς είναι καταστροφή και απώλεια της ψυχής. Έτσι ακριβώς σιχαινόταν και την αίρεση των αρειανών και παρήγγειλε σε όλους ούτε να τους πλησιάζουν ούτε να έχουν την κακοπιστία τους. Όταν κάποτε παρουσιάστηκαν σε αυτόν μερικοί φανατικοί αρειανοί, αφού τους ανέκρινε και αντιλήφθηκε ότι ήταν ασεβείς, τους έδιωξε από το όρος λέγοντας ότι τα λόγια τους ήταν χειρότερα από το δηλητήριο των φιδιών. Όταν επίσης κάποτε οι αρειανοί είχαν διαδώσει ψευδώς ότι ο Αντώνιος είχε την ίδια πίστη με αυτούς, αγανάκτησε και θύμωσε εναντίον τους. Έπειτα επειδή τον παρακάλεσε και ο επίσκοπος και όλοι οι αδελφοί, κατέβηκε από το όρος. Όταν μπήκε στην Αλεξάνδρεια αποκήρυξε τους αρειανούς λέγοντας, ότι αυτή είναι η πιο φοβερή αίρεση και πρόδρομος του αντιχρίστου... για αυτό καμία απολύτως επικοινωνία να μην έχετε με τους ασεβέστατους αρειανούς...»(Μ. Αθανασίου, Βίος Αντωνίου, ΕΠΕ,τομ. 11, σελ 131-133)

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ, ΑΓΑΘΩΝ

«Έλεγαν για τον Αββά Αγάθωνα, ότι πήγαν μερικοί σ' αυτόν, έχοντας ακουστά ότι ήταν στολισμένος με μεγάλη διάκριση. Και θέλοντας να τον δοκιμάσουν αν οργίζεται, του λένουν: «Συ είσαι ο Αγάθων; Ακούσαμε για σένα ότι είσαι ακόλαστος και περήφανος». Και εκείνος τους λέγει: «Ναι, έτσι είναι». Και του λένουν: «Συ είσαι ο Αγάθων ο φλύαρος και φιλοκατήγορος;». Και τους αποκρίνεται: «Εγώ είμαι». Του λένουν πάλι: «Συ είσαι ο Αγάθων ο αιρετικός;». Και αποκρίθηκε: «Δεν είμαι αιρετικός». Τον παρακάλεσαν λοιπόν, λέγοντας:«Πες μας, γιατί τόσα σου είπαμε και τα παραδέχθηκες και το τελευταίο δεν το άντεξες;». Τους λέγει: «Τα πρώτα τα παίρνω επάνω μου. Γιατί χρέος είναι για την ψυχή μου. Άλλα το αιρετικός είναι χωρισμός από τον Θεό και δεν θέλω να χωρισθώ από τον Θεό». Και εκείνοι, ακούοντάς τον, θαύμασαν τη διάκρισή του και έφυγαν οικοδομημένοι» (Είπε Γέρων, Αστήρ, σελ.33, Αγάθων ε')

ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

«Μπορεί όλες οι άλλες ενέργειές μας να είναι αξιοθρήνητες, αλλά ως προς το συγκεκριμένο αυτό σημείο τολμώ να καυχίμαι εν Κυρίω ότι δεν είχα ποτέ πλανημένες τις περί Θεού απόψεις ούτε είχα παλαιότερα διάφορα φρονήματα και τα μετέβαλα αργότερα» (ΕΠΕ 2, 75)

«Εμείς ούτε παραδεχόμαστε νεότερη πίστη που γράφεται από άλλους για μας, ούτε οι ίδιοι τολμούμε να σας παραδώσουμε αυτά που γεννά η δική μας διάνοια, για να μην κάνουμε ανθρώπινα τα λόγια της ευσεβείας· αλλά αυτά ακριβώς που διδαχτήκαμε από τους αγίους Πατέρες, αυτά εξαγγέλλουμε σε όσους μας ρωτούν» (PG 32,588C,ΕΠΕ1,337-339)

ΑΥΣΤΗΡΗ ΠΙΚΡΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ

ΔΙΑΤΑΓΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

«Όλοι αυτοί (οι αιρετικοί) είναι όργανα του διαβόλου και «υιοί της οργής»(Εφεσ.2,3)» (ΕΠΕ 1, 289)
«Ας αποφύγουμε τους πολύθεους και χριστοκτόνους και καταραμένους και άθεους αιρετικούς» (ΕΠΕ 1, 321)

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ (+156)

«Όποιος δεν ομολογεί το μαρτύριο του σταυρού, προέρχεται από τον διάβολο, ενώ όποιος προσαρμόζει τα λόγια του Κυρίου στις δικές του επιθυμίες και λέει, ότι ούτε ανάσταση ούτε κρίση υπάρχει, αυτός είναι πρωτότοκος του Σατανά» (προς Φιληππησίους 7,ΕΠΕ 347-349)

«Ο Πολύκαρπος προσωπικά όταν είδε κάποτε τον Μαρκίωνα να έρχεται προς αυτόν και να λέει, «αναγνώρισέ μας», απάντησε, «αναγνωρίζω, αναγνωρίζω τον πρωτότοκο του Σατανά». Τόση προσοχή έδειχναν οι απόστολοι και οι μαθητές τους στο να μην επικοινωνούν με κάποιον από αυτούς που παραχάρασαν την αλήθεια ούτε απλώς με λόγο...» (Εκκλ.Ισ. Ευσεβίου Καισ.Δ 14,6-7)

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΘΕΟΦΟΡΟΣ

«Καθένας που λέει διαφορετικά πράγματα από αυτά που είναι καθορισμένα, έστω και αν είναι αξιόπιστος, και αν νηστεύει και αν μένει παρθένος και αν κάνει θαύματα και αν προφητεύει, να σου φαίνεται λύκος με προβιά προβάτου που δουλεύει για την καταστροφή των προβάτων. Εάν κάποιος αρνείται τον σταυρό και ντρέπεται το πάθος, να θεωρείται από σένα ως ο ίδιος ο σατανάς· «και εάν μοιράσει τα υπάρχοντά του στους φτωχούς, και αν μετακινεί βουνά και αν παραδώσει το σώμα του να καεί», να είναι για σένα μισητός» (προς Ήρωνα, ΕΠΕ,τομ. 4, σελ. 305)

«Μη πλανάσθε, αδελφοί μου· όποιος ακολουθεί αυτόν που προκαλεί σχίσμα, «δεν κληρονομεί τη βασιλεία του Θεού»» (προς Φιλαδελφείς ΕΠΕ 4,125)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ (160-180)

«Πράγματι έγραψα επιστολές κατόπιν αξίωσης των αδελφών να γράψω. Αυτές όμως **οι απόστολοι του διαβόλου** τις έχουν γεμίσει με ζιζάνια, άλλα μεν αφαιρώντας, αλλά δε προσθέτοντας· αυτούς αναμένει του «ουαί» (αλίμονο)» (Εκκλησιαστική Ιστορία ΕΠΕ 2,85)

ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΣ

«Όσοι είναι αιρετικοί, δεν είναι δυνατόν να είναι Χριστιανοί» (PL 2,51)

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

«Και αν υποστούν και μαρτυρικό θάνατο αυτοί οι άνθρωποι για την ομολογία του ονόματος του Χριστού, όμως η κηλίδα αυτή (αίρεση, σχίσμα) ούτε με το αίμα δεν εξαλείφεται. Ασυγχώρητη και βαρεία είναι η ενοχή της διαιρέσεως, και ούτε με το μαρτύριο δεν εξαγνίζεται» (Περί της ενότητας...κεφ 13-14, σελ. 42-43, Δρατσέλα...)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΕΓΑΣ

«Να πληροφορηθούν, έστω και αργά, ότι, εφ' όσον είναι Αρειανοί, δεν είναι Χριστιανοί» (Κατά Αρειανών Α, ΕΠΕ 2,55-57)

«Αυτήν την εξ' αρχής παράδοση και διδασκαλία και πίστη της καθολικής Εκκλησίας, την οποία, ο μεν Κύριος έδωσε, οι δε απόστολοι κήρυξαν και οι πατέρες φύλαξαν. Διότι σε αυτήν έχει θεμελιωθεί η Εκκλησία, και αυτός που εκπίπτει από αυτήν ούτε μπορεί να είναι, αλλά ούτε και να λέγεται Χριστιανός» (ΕΠΕ,4,165)

«Εσείς όμως νέοι Ιουδαίοι και μαθητές του Καϊάφα, ποιους άραγε έχετε να δείξετε πατέρες των λόγων σας; Κανέναν από τους σοφούς και συνετούς δεν μπορείτε να αναφέρετε, διότι όλοι σας αποστρέφονται εκτός από μόνον τον διάβολο.» (απευθύνεται στους Αρειανούς, ΕΠΕ 9, 107)

«Οι Έλληνες και οι αιρετικοί δεν έχουν θεογνωσία, αλλά μόνη η καθολική Εκκλησία»(ΕΠΕ5,53)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ (+390)

«(οι άγιοι) δεν συντάχτηκαν με την ασέβεια ούτε μίανθηκαν μέσω της επικοινωνίας με αυτήν, την οποία αποφεύγουμε ως δηλητήριο φιδιού, όχι διότι βλάπτει το σώμα αλλά διότι μαυρίζει τα βάθη της ψυχής» (Προς Αρειανούς και εις εαυτόν, ΕΠΕ 2,97)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Οι αιρετικοί που ζουν παρθενικά, έχουν γίνει υπεύθυνοι για την τιμωρία που αρμόζει στους πόρνους» (ΕΠΕ 21,405)

«Κάποιος δε άγιος άνδρας (Κυπριανός) είπε κάτι το οποίο φαίνεται ότι είναι τολμηρόν, πλην όμως το είπε. Ποιο είναι δε αυτό; Ούτε το αίμα του μαρτυρίου ημπορεί να εξαλείψει αυτήν την αμαρτίαν. Διότι, ειπέ μου, διατί μαρτυρείς; δεν το κάνεις αυτό διά την δόξαν του Χριστου; Συ λοιπόν ο οποίος θυσιάζεις την ζωήν σου υπέρ του Χριστου, πώς εξολοθρεύεις την Εκκλησίαν, υπέρ της οποίας πρώτος εθυσιάσθη ο Χριστος;» (ΕΠΕ 20,σελ. 705-715)

ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ (+430)

«Στους αιρετικούς εκείνους που αποκαλούν τους εαυτούς τους Χριστιανούς, ο Χριστός είναι παρών με το όνομα μόνο, στην πραγματικότητα όμως και αληθινά δεν είναι ανάμεσά τους» (PL 40,233)

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

«Το δικαίωμα αυτό [δεσμείν και λύειν αμαρτήματα] παραχωρήθηκε σε μόνους τους ιερείς. Ορθά λοιπόν διεκδικεί αυτό η Εκκλησία, η οποία έχει τους αληθινούς ιερείς· η αίρεση, η οποία ιερείς του Θεού δεν έχει, δεν μπορεί να διεκδικήσει αυτό» (PL 16,488-489)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

«Ποια μυσταγωγία θα επιτελέσουν (οι αιρετικοί) ή ποιο πνεύμα επιφοιτά σε αυτά που τελούνται από αυτούς;» (Εξήγησις της κινήσεως..., κεφ. ΣΤ΄, P.G.90, 120D)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ (+749)

«Με όλη τη δύναμή μας ας προσέξουμε να μην παίρνουμε μετάληψη αιρετικών, ούτε να δίνουμε «Διότι μη δίνετε τα άγια στα σκυλιά» λέει ο Κύριος... για να μην γίνουμε συμμετοχοί στην κακοδοξία τους και την καταδίκη τους» (Έκδοσις... ΕΠΕ, 1,475)

«Αυτός που δεν πιστεύει σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας, είναι άπιστος» (ΕΠΕ1,449)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΝΑΙΤΗΣ

«Ως ξένους και εχθρούς του Θεού θα εννοήσουμε εκείνους που βλέπουμε να είναι ή αβάππιστοι ή να μην έχουν ορθή πίστη» (Κλίμαξ Λόγος Α,2).

ΣΥΜΕΩΝ Ν. ΘΕΟΛΟΓΟΣ

«Θεώρησε ως σκύλους τους πλάνους και ψευδοδιδασκάλους ανθρώπους, οι όποιοι όντας πονηροί δεν προσπαθούν να διορθώσουν τους εαυτούς τους, αλλά να διδάσκουν άλλους, τους όποιους πρέπει να τους θεωρούμε ως σκύλους που γαυγίζουν και να τους αποφεύγομε, επειδή με τους λόγους δαγκάνουν και κατασπαράσσουν τα πρόβατα του Χριστού» (19Δ,337-9)

ΚΟΣΜΑΣ ΑΙΤΩΛΟΣ (+1779)

«Όλες οιπίστες είναι ψεύτικες, κάλπικες, όλες του διαβόλου. Τούτο εκατάλαβα αληθινόν, θείον, ουράνιον, σωστόν τέλειον και δια λόγου μου και δια λόγου σας πως μόνη η πίστις των ευσεβών και Ορθοδόξων χριστιανών είναι καλή και αγία» (Κοσμά Αιτωλού, Διδαχή Α,1)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

«μία και μόνη εν κόσμω απευδής υπάρχει πίστις, ην η αγία και μόνη κρατεί καθολική και αποστολική Εκκλησία» (Προς Αντίοχον, ερώτησις ριβ΄, P.G.28, 665D)

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

«Ο Οικουμενισμός», παρατηρεί, «είναι κοινόν όνομα διά τούς ψευδοχριστιανισμούς, διά τάς ψευδοεκκλησίας τής Δυτικής Εύρώπης. Μέσα του εύρίσκειται ή καρδιά όλων τών εύρωπαϊκών ούμανισμών, μέ επί κεφαλής τόν Παπισμόν. Όλοι δέ αύτοί οί ψευδοχριστιανισμοί, όλαι αί ψευδοεκκλησίαι, δέν είναι τίποτε άλλο παρά μία αίρεσις παραπλεύρως εις τήν άλλην αίρεσιν. Τό κοινόν εύαγγελικόν όνομά των είναι ή παναίρεσις... Έδω δέν ύπάρχει ούσιαστική διαφορά μεταξύ του Παπισμοϋ, Προτεσταντισμοϋ, Οικουμενισμοϋ καί άλλων αίρέσεων, ών τό όνομα “λεγεών”». (Όρθόδοξος Έκκλησία καί Οικουμενισμός, Έκδοσις Όρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1974, σελ. 224).

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΕΜΠΝΕΙ ΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΘΕΟΦΟΡΟΣ (+ 110)

«Αποφεύγετε λοιπόν τις άθες αιρέσεις, διότι είναι εφευρέσεις του διαβόλου, του πρώτου κακού φιδιού» (Προς Τραλλιανούς 10,ΕΠΕ 4,211)

ΜΕΓΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (+356)

«Προσέχετε να μην μολύνετε τους εαυτούς σας ερχόμενοι σε επαφή με τους Αρειανούς. Διότι η διδασκαλία τους δεν είναι διδασκαλία των Αποστόλων, αλλά των δαιμόνων και τους πατέρα τους διαβόλου» (Μ. Αθανασίου, Βίος Αντωνίου, ΕΠΕ11, 149-151)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

«Όλοι σας αποστρέφονται εκτός από μόνον τον διάβολο. Πράγματι, μόνος αυτός είναι ο πατέρας της αποστασίας σας, αυτός έσπειρε ευθύς εξ΄ αρχής την ασέβεια αυτή μέσα σας και σας πείθει τώρα να βρίζετε την Οικουμενική Σύνοδο» (απευθύνεται στους Αρειανούς, ΕΠΕ 9, 107)

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

«Είπε γέροντας: Εάν εμφανιστεί ξαφνικά στην καρδιά αδελφού που ζει σε κελί κάποιος λόγος ιερός και δοθεί στον λόγο αυτόν, ενώ δεν έχει φτάσει σε ανάλογα μέτρα και ούτε έλκεται από το Θεό σε αυτό, στέκονται οι δαίμονες και του παρουσιάζουν το ρητό έτσι που να συμφωνεί με το θέλημά του» (Μ.Γεροντικό Γ 251(283))

ΕΦΡΑΙΜ ΣΥΡΟΣ

«...πάντοτε να προσεύχεσαι στο Θεό για να φωτίσει το νου σου και να φανερώσει σε εσένα το νόημα των λόγων του, διότι πολλοί οδηγήθηκαν σε πλάνη επειδή εμπιστεύτηκαν στη σύνεσή τους, και ενώ ισχυρίζονταν ότι είναι σοφοί, κατάντησαν ανόητοι επειδή δεν καταλάβαιναν αυτά που είναι γραμμένα και έπεσαν σε βλασφημίες και οδηγήθηκαν στην απώλεια. Αν λοιπόν καθώς διαβάζεις συναντήσεις κάποια φράση δυσκολονόητη, πρόσεχε μήπως σε διδάξει ο Πονηρός να λες μέσα σου ότι «άλλο σημαίνει αυτή η φράση: διότι πως μπορεί να σημαίνει αυτό;» και τα παρόμοια... Και να λες στον Πονηρό «Φύγε από μπροστά μου σατανά, διότι εγώ γνωρίζω ότι τα λόγια του Θεού είναι λόγια καθαρά» (Εφραίμ Δ 173-5)

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΗΣ

«Επιστολή 90 «Ο διάβολος γέννησε πολλές αιρέσεις και στους Έλληνες, ...και στους Ιουδαίους,... Εάν όμως γέννησε και στους Χριστιανούς πολύ περισσότερες, κανένας να μην απορεί... με πρόσχημα την ευλάβεια επιχειρούσε να ανατρέψει την αλήθεια, και αυτούς που με τον άριστο βίο τους πολλές φορές έλαμπαν, τους έκανε να εκτραπούν με διαφθαρμένες διδασκαλίες. (ΕΠΕ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ΤΟΜΟΣ 2, ΣΕΛ.129-131)

ΑΒΒΑΣ ΚΑΣΣΙΑΝΟΣ

«Βρήκαμε επίσης μέσα στα κακά πνεύματα και εκείνα που όχι μόνο αγαπούν το ψέμα, αλλά και ωθούν τα θύματά τους στη βλασφημία. Αυτό μπορώ και εγώ να το επιβεβαιώσω. Έχω ακούσει με τα αυτιά μου ένα δαίμονα να ομολογεί ξεκάθαρα ότι είχε χρησιμοποιήσει τον Άρειο και τον Ευνόμιο, για να ενσπείρει στην εκκλησία ανίερες και αιρετικές δοξασίες. Διαβάζουμε επίσης στο βιβλίο των Βασιλειών ότι κάποιος από αυτούς καυχιόταν για παρόμοια πράγματα και έλεγε: «θα φύγω από δω και θα γίνω πνεύμα ψεύτικης προφητείας στο στόμα όλων των ψευδοπροφητών (Γ Βασιλειών 22,22). Αυτή ακριβώς την κατηγορία των δαιμόνων είχε στο νου του και ο Απόστολος όταν επιτιμούσε εκείνους που αφήνονται να εξαπατηθούν από αυτούς τους δαίμονες και τους έλεγε: «θα προσέχουν σε πνεύματα πλάνης και σε δαιμονικές διδασκαλίες» (Α Τιμοθέου 4,1-2)" (Αββά Κασσιανού τόμος Α, εκδ. Ετοιμασία σελ. 235)

ΑΤΡΟΜΗΤΟΙ ΘΑΡΡΑΛΕΟΙ ΟΙ ΑΓΙΟΙ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

«Όταν μας ζητήθηκε ή να παραδεχθούμε μαζί με αυτούς την ασέβεια ή να περιμένουμε την επιβουλή τους, δεν θελήσαμε να συνθηκολογήσουμε με αυτούς αλλ' προτιμήσαμε καλύτερα να διωκόμαστε από αυτούς, παρά να μιμηθούμε τον τρόπον του Ιούδα. Ζητούν να μας φονεύσουν. Διότι αυτό διψούν, και μέχρι σήμερα τουλάχιστον δεν σταμάτησαν να θέλουν να χύσουν το αίμα μας. Αλλά δι' αυτά δεν με ενδιαφέρει καθόλου, διότι γνωρίζω και είμαι πεπεισμένος ότι δια τους υπομένοντας θα υπάρξει μισθός από τον Σωτήρα» (ΕΠΕ 10, 83-85)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

«Όλη η δύναμη των ουρανών δεν θα με πείσει να κάνω αυτό που μου προτείνετε. Τι δηλαδή θα απολογηθώ, δεν λέω στο Θεό, αλλά στη δική μου συνείδηση, αν για τη δόξα των ανθρώπων, που δεν έχει καθόλου ύπαρξη, αρνηθώ τώρα την πίστη που με σώζει;» (Βίος ΕΠΕ 15Γ,325)

ΜΑΡΚΟΣ ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ

«Συ υπάρχουν κοπέλιν και εποίησας και ως κοπέλιν» (ο άγιος στο μητροπολίτη Νικαίας Βησσαρίωνα που υπέγραψε στη Σύνοδο Φερράρας, Συροπούλου 9, κεφ. 11, σ. 446).

«Δεν θα το κάνω αυτό ποτέ, ό,τι και να γίνει» (η απάντησή του αρνούμενος να υπογράψει, ο.π. 10,9, σελ. 484)

«Γρηγορότερα θα έπεφτε από τη θέση του ο Όλυμπος, παρά να αφήσει κάτι από το φρόνημά του ο Μάρκος»(Γ.Σχολαρίου)

ΑΥΣΤΗΡΗ, «ΑΓΕΝΗΣ» ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

«Ο αββάς Ιωάννης και ο αιρετικός.

Ο υποτακτικός του αββά Ιωάννη του Σαββαΐτου Θεόδωρος, ήρθε στο κελί του γέροντά του μαζί με έναν αιρετικό, χτύπησαν την πόρτα και όταν τους άνοιξε έβαλαν και οι δύο μετάνοια. Έπειτα ο Θεόδωρος του ζήτησε να τους ευλογήσει. - Εσένα σε ευλογώ. Όχι όμως αυτόν, απάντησε ο αββάς - Ευλόγησέ τον παρακάλεσε ο Θεόδωρος. - Δεν τον ευλογώ γιατί είναι αιρετικός είτε ο αββάς που πρώτη φορά τον έβλεπε. Θα τον ευλογήσω, εάν εγκαταλείψει την αίρεση και επιστρέψει στην εκκλησία. Ο αιρετικός απόρησε με το διορατικό χάρισμα του γέροντος και υποσχέθηκε να επιστρέψει σύντομα στην εκκλησία. (Χαρίσματα και χαρισματούχοι τόμος Α, εκδ. Ιερά Μονή Παρακλήτου, σελ. 71)

«Οι δύο λόγοι του Νεστορίου

Ο αββάς Κυριακός (5ος-6ος αι.) ήταν πρεσβύτερος στη λαύρα του Καλαμώνος, κοντά στον ποταμό Ιορδάνη. Κάποτε διηγήθηκε τα έξη «Μια νύχτα είδα στον ύπνο μου να στέκουν έξω από το κελί μου μία πορφυροντυμένη γυναίκα με σεμνή εμφάνιση και δύο άνδρες ιεροπρεπείς και σεβάσμιοι. Κατάλαβα πώς ή γυναίκα ήταν ή ίδια ή Υπεραγία Θεοτόκος, ενώ από τούς άνδρες ο ένας ήταν ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος και ο άλλος ο Τίμιος Πρόδρομος.

Βγήκα από το κελί και τούς παρακάλεσα να περάσουν μέσα για να το ευλογήσουν. Η Θεοτόκος όμως αρνήθηκε. Εγώ επέμεινα για πολλή ώρα να την παρακαλώ, οπότε εκείνη αποκρίθηκε αυστηρά:

- Έχεις τον εχθρό μου στο κελί σου και πώς θέλεις να μπω ; Αυτό είπε κι έφυγε.

Όταν ξύπνησα, άρχισα να σκέπτομαι στενοχωρημένος μήπως αμάρτησα με τον λογισμό απέναντι της. Στο κελί μου δεν υπήρχε άλλος κανείς παρά μόνο εγώ. Για πολλή ώρα εξέταζα τον εαυτό μου, άλλα δεν βρήκα να έσφαλα σε τίποτε απέναντι της. Σηκώθηκα τότε πολύ λυπημένος και πήρα να διαβάσω ένα βιβλίο, για να διώξω τη λύπη με την ανάγνωση. Το βιβλίο ήταν του άγιου Ησυχίου, πρεσβυτέρου των Ιεροσολύμων. Καθώς το ξεφύλλιζα, βρήκα προς το τέλος δύο λόγους του δυσσεβούς Νεστορίου. Κατάλαβα αμέσως ότι αυτός είναι ο εχθρός της Θεοτόκου. Σηκώθηκα τότε και το επέστρεψα σ' αυτόν που μου το είχε δώσει λέγοντας:

- Πάρε το βιβλίο σου, αδελφέ, γιατί περισσότερο ζημιώθηκα παρά ωφελήθηκα.

Κι όταν του εξήγησα τα συμβάντα, έκοψε με ζήλο τούς δύο λόγους του Νεστορίου και τούς πέταξε στη φωτιά λέγοντας: Δεν θα παραμείνει στο κελί μου ο εχθρός της Υπεραγίας Θεοτόκου και αιπαρθένου Μαρίας».

Η αιρετική πατρικία

Κάποια πατρικία, που λεγόταν Κοσμιανή (6ος αι.), ήρθε μια νύχτα να προσκυνήσει τον Πανάγιο Τάφο στην Ιερουσαλήμ. Καθώς πλησίαζε, της παρουσιάσθηκε η Κυρία Θεοτόκος μαζί με άλλες γυναίκες και της είπε: - Δεν επιτρέπεται να μπεις εδώ, γιατί δεν είσαι δική μας. Το είπε αυτό, γιατί η Κοσμιανή άνηκε στην αίρεση του Σεβήρου. Εκείνη όμως επέμενε και παρακαλούσε να της επιτρέψει την είσοδο. Τότε η Θεοτόκος αποκρίθηκε:

- Είναι αδύνατο να μπεις εδώ μέσα, αν προηγουμένως δεν έρθεις σε μυστηριακή κοινωνία μ' εμάς.

Κατάλαβε τότε η πατρικία ότι η είσοδος της εμποδίζεται επειδή είναι αιρετική, και ότι αν δεν προσέλθει στην Ορθόδοξη Εκκλησία, δεν πρόκειται να προσκυνήσει τον Πανάγιο Τάφο.

Έτσι κι έκανε. Πρώτα-πρώτα εγκατέλειψε την αίρεση του Σεβήρου, κι ύστερα μετανοημένη κάλεσε τον διάκονο και μετέλαβε τα άχραντα μυστήρια. Τότε προχώρησε ανεμπόδιστα και προσκύνησε το ζωποιοό μνήμα του Σωτήρος Χριστού. (Εμφανίσεις και θαύματα της Παναγίας σελ. 132-134. Ιεράς Μονής Παρακλήτου)

ΟΣΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

«Ο κ. Τσολάκης Βασίλειος, Αστυνομικός από την Αριδαία, διηγείται: Κάποιος γνωστός μου είχε πάει στο εξωτερικό. Δυστυχώς εκεί έμπλεξε με Προτεστάντες με αποτέλεσμα να αρνηθεί την Ορθοδοξία και να γίνει Προτεστάντης. Μια μέρα με επισκέφτηκε στο γραφείο μου και βλέποντας τη φωτογραφία του π. Παϊσίου μου είπε έντρομος: Αυτόν τον ξέρω. Πριν 10 χρόνια πήγα στο Κελλί του με άλλους δύο. Μόλις φθάσαμε, μόνο εμένα δεν μου επέτρεψε να μπω. Διότι μου είπε ότι είμαι αιρετικός, γιατί δεν πιστεύω στην Παναγία και στους Αγίους (ιερομονάχου Ισαάκ, Βίος Γέροντος Παϊσίου, σελ. 611)»

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΜΕ ΑΓΑΠΗ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ!

«Α Ιω. 3,18 «ἀγαπῶμεν... ἐν ...ἀληθείᾳ» «Β Ιω. 1,1 οὐς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ» «Εφ.

4,15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ»

ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΣΕ ΜΙΚΡΑ; ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΙΣΤΗ;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (+ 264/265)

«Κανών 1: λέγοντος ἀνδρὸς σοφοῦ [Σέξτου γνῶμαι 10: οὐ γὰρ μικρὸν ἐν βίῳ τὸ παρὰ μικρὸν]· Οὐ μικρὸν ἐν βίῳ τὸ παρὰ μικρὸν»

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΥΣΣΗΣ (+394)

«Σε αυτήν την πίστη που ο Θεός παρέδωσε στους αποστόλους, δεν κάνουμε ούτε αφαίρεση, ούτε παραλλαγή, ούτε προσθήκη. Γνωρίζουμε με ακρίβεια ότι όποιος τολμά να μεταβάλλει τους θείους λόγους με σοφιστικούς δόλους, αυτός έρχεται από τον πατέρα του τον διάβολο...Γιατί ό,τι λέγεται αντίθετα στην αλήθεια είναι ψεύδος και οπωσδήποτε όχι αλήθεια» (ΕΠΕ 3,487).

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Είπε (ο Παύλος) ότι διαστρέφεται το ευαγγέλιον, δεικνύων ότι και αν ακόμη παραπιοηθεί λίγο, βλάπτεται ολόκληρο. Όπως ακριβώς στα βασιλικά νομίσματα αυτός που έκοψε έστω και λίγο από ό,τι είναι χαραγμένο πάνω, κατέστησε όλο το νόμισμα κίβδηλο· έτσι και αυτός που ανέτρεψε και το μικρότερο από την υγιή πίστη, καταστρέφει το παν, προχωρώντας από την αρχή στα χειρότερα. Πού

είναι λοιπόν αυτοί που μας κατηγορούν ότι είμαστε φιλόνοικοι λόγω της διάστασης με τους αιρετικούς; Που είναι τώρα αυτοί που λένε ότι δεν υπάρχει τίποτα ανάμεσα σε μας και σε εκείνους, αλλά ότι η διαφορά έγινε από την φιλαρχία; Ας ακούουν τι λέει ο Παύλος, ότι διέστρεφαν το ευαγγέλιον και κατ' ελάχιστον μόνον καινοτομούντες ...Αλλά το αίτιο όλων των κακών είναι αυτό ακριβώς, το ότι δεν αγανακτούμε για αυτά τα μικρά. ...Και δεν είπε (ο Παύλος), εάν κηρύττουν αντίθετα ή ανατρέπουν το παν, αλλά και αν κάτι ελάχιστον ευαγγελίζονται διάφορον από ό,τι σας κήρυξα, και αν ακόμη κάτι ασήμαντον παρασαλεύσουν, ας είναι ανάθεμα» (20,195-203)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΑΛΕΞ

«Με κανέναν τρόπο δεν ανεχόμαστε να σαλευτεί από κάποιον η πίστη που ορίστηκε, δηλαδή το Σύμβολο της πίστης, ούτε έστω και μία συλλαβή να παραβεί κάποιος, ενθυμούμενοι αυτού που λέει «μη μετακινείς όρια αιώνια τα οποία τοποθέτησαν οι πατέρες σου»» (Επιστολή σε Ιωάννη, ΡG 77,180D)

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ (373-397 επίσκοπος)

«Αρνείται τον Χριστό εκείνος, ο οποίος δεν ομολογεί όλα τα του Χριστού» (PL 15,1611)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ (+1359)

«Στα σχετικά με το Θεό δεν είναι μικρό το παραμικρό» (ΕΠΕ 1, σελ. 70)

ΜΑΡΚΟΣ ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ

«Στα της πίστης δεν χωράει συγκατάβαση· διότι η συγκατάβαση δημιουργεί ελάττωση της πίστης... Διότι σε αυτά δεν είναι μικρό και αυτό που φαίνεται μικρό» (Συροπούλου 8, κεφ. ΙΒ, σ. 234,235)

ΜΙΣΩ ΤΗΝ ΠΛΑΝΗ ΟΧΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Ο ψαλμός σήμερα μας οδηγεί σε σύγκρουση με τους αιρετικούς, όχι για να τους πολεμήσουμε...αλλά για να τους σηκώσουμε από την πτώση στην οποία βρίσκονται. Διότι τέτοιοι είναι ο δικός μας πόλεμος...Διότι δεν πολεμώ με υλικά όπλα, αλλά με τον λόγο καταδιώκω, όχι τον αιρετικό, αλλά την αίρεση. Δεν αποστρέφομαι τον άνθρωπο, αλλά μισώ την πλάνη και θέλω να τον αποσπάσω από αυτήν. Δεν κάνω πόλεμο με ουσία (διότι η ουσία είναι έργο του Θεού) αλλά θέλω να διορθώσω τη γνώμη, που τη διέφθειρε ο διάβολος... και εγώ λοιπόν εάν πολεμήσω τους αιρετικούς, δεν πολεμώ τους ίδιους τους ανθρώπους, αλλά θέλω να απομακρύνω την πλάνη και να καθάρισω τη σαπίλα. Δική μου συνήθεια είναι να καταδιώκομαι και όχι να καταδιώκω, να πολεμούμαι και να μην πολεμώ» (ΕΠΕ τόμος 37,σελ. 297)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

«Άκουσε τώρα τι λένε ότι είναι ο Ιησούς Χριστός, για να τους μισήσεις περισσότερο... Εγώ σου διηγούμαι την πλάνη τους, για να τους μισήσεις περισσότερο. Φεύγε λοιπόν την ασέβεια και να μην λες σε έναν τέτοιο ούτε χαίρε, για να μην έχεις κοινωνία με τα άκαρπα έργα του σκότους. Ούτε και να ασχολείσαι με αυτούς, ούτε και να θελήσεις να κάνεις συζήτηση μαζί τους» (ΕΠΕ,σελ. 225,227)
«Και να μισείς όλους τους αιρετικούς, ιδιαίτερα όμως τον (Μάνη)...να μισήσεις τον εργάτη της κακίας, το δοχείο κάθε ακαθαρσίας, που δέχτηκε τον βούρκο κάθε αίρεσης... Να μη δίνεις σημασία στα καλά τους λόγια, ούτε στη φαινομενική ταπεινοφροσύνη τους, διότι είναι φίδια... μη δίνεις σημασία στα φιλήματα, αλλά να φυλάγεσαι από το δηλητήριο... Μείνε στο κοπάδι των προβάτων και απόφευγε τους λύκους... Τώρα που έμαθες την πλάνη τους μίσησέ την. Διότι υπάρχει δρόμος σωτηρίας, αν βγάλεις από μέσα σου τον εμετό, αν τους μισήσεις μέσα από την καρδιά σου, αν απομακρυνθείς από αυτούς, όχι μόνο με τα λόγια, αλλά και με την ψυχή» (ΕΠΕ,ο.π. 227-229,247)

«Ιδιαίτερα όμως να μισείς τα συνέδρια των παρανόμων αιρετικών»(ΕΠΕ Δ,37, σελ.173)

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ, Η ΑΓΙΟΤΗΤΑ ΘΑ ΤΟΥΣ ΑΛΛΑΞΕΙ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

«Την αιτία του ότι τόσο ευρέως έχει επεκταθεί η κυριαρχία των αιρετικών πρέπει να καταλογίσουμε στους εαυτούς μας και στις αμαρτίες μας» (ΕΠΕ 2, 165)

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

«Έβγαινε και μία υπέρφωτη αστραπή από την όψη εκείνου και το πρόσωπό του έλαμπε περισσότερο από του Μωϋσή. Έτσι ώστε, λοιπόν, αν συνέβαινε κάποιος από τους ετερόδοξους να τον συναντήσουν και μόνο στο δρόμο, αν απολάμβαναν τα λόγια εκείνου, αμέσως αναχωρούσαν, αποβάλλοντας την αίρεση που αυξήθηκε μαζί τους από την παιδική ηλικία και ενστερνιζόμενοι τον ορθό λόγο της αλήθειας» (Συμεών Μεταφραστού, Συναξάριον 6^η Δεκ.)

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ ΣΙΣΩΗΣ

«Ήλθαν κάποτε αρειανοί στο αββά Σισώη στο όρος του αββά Αντωνίου και άρχισαν να κατηγορούν τους ορθόδοξους. Ο γέροντας δεν τους αποκρίθηκε καθόλου και φωνάζοντας τον μαθητή του, είπε:

Αβραάμ, φέρε μου το βιβλίο του Αγίου Αθανασίου και διάβαζέ το. Και ενώ εκείνοι σιωπούσαν, φανερώθηκε η αίρεση τους. Και τους έστειλε στο καλό. (Είπε Γέρων, σελ. 250)»

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

«Φεύγοντας από εκεί ο Σαραπίων κατευθύνθηκε στην περιοχή της Λακεδαίμονας όπου άκουσε πως ένας προύχοντας ήταν Μανιχαίος αυτός και η οικογένειά του αν και κατά τα άλλα ήταν ενάρετος. Έκανε και σε αυτήν την περίπτωση ό,τι και με τους άλλους, πουλήθηκε δούλος και σε δύο χρόνια μέσα γλίτωσε τον κύριό του και τους δικούς του από την καταραμένη αίρεση, ξαναφέροντάς τους στην εκκλησία. Τότε ο αφέντης του όχι μόνο τον ελευθέρωσε αλλά και τον θεωρούσε πια αδελφό του ή μάλλον πατέρα του, δοξάζοντας τον Θεό που τον έστειλε» (Νερό από την έρημο, Αποστολική Διακονία, σελ. 62-63)

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΟΣΙΟΣ

«Ε, κι αυτοί οι ταλαίπωροι ψευδομάρτυρες του Ιεχωβα, ο Θεός να τους ελεήσει. Μερικοί Χριστιανοί αγανακτούν εναντίον τους, άλλοι, πάλι, τσακώνονται μαζί τους και τους βρίζουν, άλλοι τους καταδιώκουν στα δικαστήρια. Όμως δεν καταπολεμείται έτσι ο χιλιασμός. Ξέρετε πώς καταπολεμείται; Όταν εμείς αγιασθούμε» (Ανθολόγιο Συμβουλών 444)

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΣΣΕΞ

«Πώς γίνεται λοιπόν να υπάρχουν ομολογίες που να μισούν και να καταδιώκουν τις άλλες; Τώρα παρατηρείται διωγμός των Ορθοδόξων σε όλο τον κόσμο. Και πώς προκαλούμε το μίσος αυτό; Εμείς φοβόμαστε «και μύγα να προσβάλουμε». Μας μισούν όμως περισσότερο από ότι τους εγκληματίες. Και αυτό δεν είναι καθόλου φαντασία, όπως γνωρίζουμε από την πείρα μας... Δεν λαμβάνω μέρος στην οικουμενική κίνηση. Η ιδέα μου όμως ήταν η εξής: να συγκεντρώνεσθε και να εξετάζετε πως είναι δυνατόν να ζήσουμε χωρίς αμαρτία. ... .. Αν υπήρχε αγάπη, όλος ο χριστιανικός κόσμος θα ήταν ένα πράγμα, κατ' εικόνα της ενότητας της Αγίας Τριάδος. Αν ο χριστιανικός κόσμος κατατεμαχίζεται, αυτό γίνεται επειδή οι χριστιανοί δεν τηρούν τις εντολές του Κυρίου. Από τότε που άρχισαν οι παγκόσμιες κινήσεις των χριστιανών, τόσος διάλογος, τόσες διανοητικές προσπάθειες από κάθε πλευρά, για να πείσουν ότι η καθεμιά κατέχει το καλύτερο, δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα στον αιώνα μας. (Οικοδομώντας το Ναό...τόμος Γ σελ.91)

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΑΤΑΙΟΣ ΤΕΛΙΚΑ...

ΠΑΪΣΙΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

«Πρέπει να βρίσκονται στις συμπροσευχές τους και στα συνέδρια και οι Ορθόδοξοι. Είναι μια παρουσία». Τι παρουσία; Τα λύνουν όλα με την λογική και δικαιολογούν τα αδικαιολόγητα. ...Μερικοί από τους Ορθοδόξους που έχουν ελαφρότητα και θέλουν να κάνουν προβολή «Ιεραποστολή», συγκαλούν συνέδρια με ετεροδόξους, για να γίνεται ντόρος και νομίζουν ότι θα προβάλουν έτσι την Ορθοδοξία, με το να γίνουν δηλαδή ταραμοσαλάτα με τους κακόδοξους. ...Αυτό που επιβάλλεται σε κάθε Ορθόδοξο είναι να βάζει την καλή ανησυχία και στους ετεροδόξους, να καταλάβουν δηλαδή ότι βρίσκονται σε πλάνη, για να μην αναπαύουν ψεύτικα τον λογισμό τους... Έρχονται εκεί στο Καλύβι μερικά παιδιά Καθολικά με πολύ καλή διάθεση, έτοιμα να γνωρίσουν την Ορθοδοξία. «Θέλουμε κάτι να μας πεις, για να βοηθηθούμε πνευματικά», μου λένε. «Κοιτάξτε, του λέω· πάρτε την Εκκλησιαστική Ιστορία και θα δείτε ότι κάποτε ήμασταν μαζί και μετά που φθάσατε. Αυτό πολύ θα σας βοηθήσει. Κάντε αυτό, και άλλη φορά θα συζητήσουμε πολλά».(Λόγοι Α, 347-349)

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΚΑΛΟ ΣΧΙΣΜΑ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ

«...όχι όπως λένε μερικοί άπιστοι, ότι φαινομενικά ο Χριστός έπαθε, ενώ αυτοί είναι φαινομενικοί, και όπως πιστεύουν, θα τους συμβεί, επειδή είναι ασώματοι και δαιμονικοί... Σας προφυλάσσω όμως από τα ανθρωπόμορφα θηρία, τους οποίους όχι μόνο δεν πρέπει εσείς να τους παραδέχεστε, αλλά αν είναι δυνατόν ούτε να τους συναντάτε, πράγμα δύσκολο... Τι με ωφελεί κάποιος εάν επαινεί εμένα και βλασφημεί τον Κύριό μου...; Εκείνος που δεν ομολογεί αυτό, τον έχει αρνηθεί τελείως, όντας νεκροφόρος... Αυτός που κάνει κάτι κρυφά από τον επίσκοπο, λατρεύει τον διάβολο» (προς Σμυρναίους, ΕΠΕ 4 135-139)

ΜΕΓΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (+356)

«Καμία επικοινωνία να μην έχετε με τους σχισματικούς, ούτε και με τους Αρειανούς. Διότι γνωρίζετε πώς τους απέφευγα και εγώ λόγω της χριστομάχου και ετεροδόξης αίρεσής τους»(ο.π. σελ.163)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

«Είναι καλύτερος ο επαινετός πόλεμος από ειρήνη που χωρίζει από το Θεό. Και για αυτό το Πνεύμα οπλίζει τον πρᾶο μαχητή ώστε να μπορεί να πολεμάει όπως πρέπει»(ΕΠΕ 1,176)

«Είναι καλύτερη από εμπαθή ομόνοια, η διάσταση χάριν της ευσέβειας» (PG 35,488C,736AB)

«Ούτε είμαστε ειρηνικοί εναντίον του λόγου της αλήθειας, παραλείποντας κάτι για να μας δοξάσουν ως επηικείς, διότι δεν κυνηγάμε με κακό τρόπο το καλό και ειρηνεύουμε μαχόμενοι νόμιμα και εντός των δικών μας όρων και των κανόνων του Πνεύματος» (PG 36,473)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Αυτό κατεξοχήν είναι η ειρήνη, όταν δηλαδή αποκόπτεται αυτό που έχει ασθενήσει, όταν αποχωρίζεται αυτός που στασιάζει... Διότι και ο γιατρός έτσι διασώζει το υπόλοιπο σώμα, όταν αποκόψει δηλαδή το μέλος εκείνο που δεν είναι δυνατόν να θεραπευτεί... Ακριβώς το ίδιο συνέβη και στον πύργο εκείνο (της Βαβέλ): διότι την κακή ειρήνη την διέλυσε η καλή διαφωνία και έφερε την ειρήνη»(ΕΠΕ 10 σελ. 492-494 Εις Ματθαίον Ομιλία ΛΕ΄)

«Είναι δυνατόν να υπάρχει καλό σχίσμα... Υπάρχει βεβαίως και κακή ομόνοια και υπάρχει και καλή διαφωνία... Υπάρχει λοιπόν και καλό σχίσμα και υπάρχει και κακή ομόνοια... Επομένως δεν είναι πάντοτε η ομόνοια καλή, όπως ακριβώς λοιπόν ούτε ο διχασμός είναι κακός πάντοτε... Βέβαια εάν μπορούσαμε και εκείνους να διορθώσουμε και οι ίδιοι να μην βλαφτούμε, όλα πρέπει να τα κάνουμε, εάν όμως και εκείνοι παραμένουν αδιόρθωτοι και εμάς βλάπτουν, είναι ανάγκη να τους αποκόπτουμε και να τους απορρίπτουμε: διότι πολλές φορές έτσι θα έχουν μεγαλύτερο κέρδος» (ΕΠΕ 14, 57-61 Εις Ιωάννη Ομιλία ΝΖ΄)

«Όταν όλοι πιστεύουμε όμοια, τότε υπάρχει ενότητα... Διότι αυτό είναι ενότητα, όταν όλοι είμαστε ένα... όταν αποδειχτούμε όλοι ότι έχουμε μία πίστη» (ΕΠΕ 20,699,PG 62,83. Εις Εφεσίους Ομ.11,3))

«Αν κάπου δεις ότι ζημιώνεται η ευσέβεια, να μην προτιμήσεις την ομόνοια από την αλήθεια, αλλά να σταθείς γενναία μέχρι θανάτου· και ούτε έτσι να πολεμάς με την ψυχή, ούτε να αποστρέφεις τη γνώμη, αλλά να μάχεσαι μόνο με τα πράγματα. Γιατί αυτό σημαίνει, «όσο εξαρτάται από σας, να έχετε ειρηνικές σχέσεις με όλους τους ανθρώπους». Και αν εκείνος δεν ειρηνεύει, εσύ να μη γεμίσεις την ψυχή σου με πάθος, αλλά να είσαι φίλος ως προς τη διάθεση,... χωρίς να προδίδεις πουθενά την αλήθεια» (ΕΠΕ 17,493P.G. 60,611 Εις Ρωμαίους 23,2)

«Όταν δηλαδή χρειάζεται να ευεργετήσεις, ο κάθε άνθρωπος είναι πλησίον σου· όταν όμως προκύπτει θέμα σχετικό με την αλήθεια, ξεχώριζε τον δικό σου από τον ξένο. Και αν ακόμα έχεις αδελφό από τον ίδιο πατέρα και την ίδια μητέρα, και δεν συμφωνεί μαζί σου στο θέμα της αλήθειας, να θεωρείς αυτόν πιο βάρβαρο και από τον Σκύθη, αν όμως είναι Σκύθης ή Σαυρομάτης, αλλά γνωρίζει την ακρίβεια των δογμάτων και πιστεύει αυτό που και συ ο ίδιος πιστεύεις, αυτός ας είναι πιο δικός σου και πιο πλησιέστερος από εκείνον· και τον βάρβαρο και τον μη βάρβαρο από εδώ να τον διακρίνουμε, όχι από τη γλώσσα, ούτε από το γένος, αλλ' από τη γνώμη και την ψυχή του. Διότι αυτό προ πάντων είναι άνθρωπος, όταν φυλάσσει την ακρίβεια των δογμάτων και κάνει ευσεβή ζωή» (ΕΠΕ 7,401,Εις ΡΜΓ Ψαλμ.)

«Ας αποστρεφόμεστε τις συνάξεις των αιρετικών» (ΕΠΕ 27,605, PG 56,256)

«Εάν κάποιος έχει δόγμα διεστραμμένο φεύγε από αυτόν και μην τον δεχτείς, μην πείθεις, όχι μόνο αν είναι άνθρωπος, αλλά ακόμα και αν είναι άγγελος που κατέβηκε από τον ουρανό» (PG 61,625)

«Πρέπει να φοβόμαστε μήπως κάποιον τον διαφθείρει η αγάπη των αιρετικών» (PG. 62,191)

«Κανένα νόθο δόγμα να μην παραδεχτείτε με το πρόσχημα της αγάπης» (ΕΠΕ 21,391-393 Εις Φιλίπ.Ομιλ.Γ,PG 62,191)

ΕΦΡΑΙΜ Ο ΣΥΡΟΣ (306-373)

«Αλλοίμονο σε εκείνους που μολύνουν την αγία πίστη με αιρέσεις ή συγκαταβαίνουν στους αιρετικούς» (τόμος Δ, σελ. 26)

ΑΠΟΚΟΠΗ ΟΤΑΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ, ΟΧΙ ΨΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΟΤΗΤΑ

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

«Είπε ο αββάς Θεόδωρος της Φέρμης: «Εάν έχεις φιλία με κάποιον και συμβεί να πέσει αυτός σε σαρκικό αμάρτημα, άπλωσε το χέρι σου εάν μπορεί, και τράβηξέ τον επάνω. Αν όμως πέσει σε αίρεση και δεν πείθεται στα λόγια σου για να την αποστραφεί, αμέσως κόψε κάθε σχέση μαζί του· γιατί με την αργοπορία, υπάρχει κίνδυνος να γκρεμιστείς και εσύ μαζί του στο λάκκο» (Μέγα Γεροντικό τόμος Γ, σελ. 61)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ (+662)

«Και δεν τα γράφω αυτά, μη γένοιτο, επειδή θέλω οι αιρετικοί να θλίβονται και νιώθοντας χαρά για την κακοποίησή τους, αλλά πιο πολύ γιατί χαίρομαι και αγάλλομαι μαζί τους για την επιστροφή τους. Γιατί τι είναι πιο ευχάριστο για τους πιστούς από το να βλέπουν τα σκορπισμένα παιδιά του Θεού να μαζεύονται όλα μαζί; Ούτε για να σας παρακινήσω να δείξετε τη σκληρότητα του φιλόανθρώπου. Να μη συμβεί τέτοια τρέλα... Και επιθυμώ και εύχομαι να είστε σκληροί απόλυτα και αμείλικτοι μόνο στο να μη συμπράξετε με τους αιρετικούς στη συγκρότηση της φρενοβλαβούς δοξασίας τους, γιατί εγώ

ορίζω ως μισανθρωπία και χωρισμό από τη θεία αγάπη την προσπάθεια να ενισχυθεί η πλάνη για περισσότερη καταστροφή εκείνων που έχουν ήδη πέσει σε αυτήν» (ΕΠΕ 15B, σελ.165)
«Ούτε εύλογο είναι ούτε δίκαιο να ασχολείται κανείς με τέτοιους νεωτερισμούς, και ότι αυτό είναι έργο ψευδοδιδασκάλων και απατεώνων, τους οποίους ούτε να ακούμε πρέπει, αλλά να αλλάζουμε δρόμο όσο μπορούμε και να απομακρυνόμαστε από αυτούς, για να μην νομιστεί ότι απολαμβάνουμε με ευχαρίστηση τη συντροφιά τους» (Βίος ΕΠΕ 15G,321)

ΣΥΜΕΩΝ Ο ΝΕΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

«(Μιλά σε Ηγούμενο) Να μη καταφρονήσεις ένα δήθεν μικρό πράγμα που έγινε προς εξύβριση του ευαγγελικού βίου και της μοναχικής καταστάσεως, με προσποίηση πραότητας για έπαινο των ανθρώπων, αλλά, μιμούμενος τον Χριστό και Θεό αγανακτώντας και ταρασσόμενος απαθώς, να εκδικείσαι τις εντολές του Θεού» (ΕΠΕ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ 19Α, 141)

«Εκείνος που ανέχεται με μακροθυμία εκείνον που βλασφημεί προς το Θεό, αμαρτάνει μαζί με τον βλάσφημο σαν να συνευχαριστιέται και να συναποδέχεται αυτόν με τη νομιζόμενη μακροθυμία» (ο.π.19Δ,349)

ΜΕ ΠΟΝΟ ΨΥΧΗΣ

ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

«Να είσαι βέβαιος ότι και εμείς με πόνο και άφθονο θρήνο υποφέρουμε τον χωρισμό από αυτούς που παρεκκλίνουν από την ορθή πίστη, αλλά τον υποφέρουμε. Διότι για τους εραστές της αλήθειας δεν είναι τίποτα προτιμότερο από τον Θεό» (ΕΠΕ 2, 297)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

«Δεν ζητούμε να νικήσουμε (τους αιρετικούς), αλλά να τους δεχτούμε κοντά μας ως αδελφούς, για τον χωρισμό των οποίων σπαράζει η καρδιά μας» (ΕΠΕ 5,131,Λόγος 41,8.PG.36,440B)

ΚΟΣΜΑΣ ΑΙΤΩΛΟΣ

«Να κλαίτε για τους ασεβείς και αιρετικούς»

ΟΣΙΟΣ ΠΑΙΣΙΟΣ

«Με τους Ορθοδόξους είμαστε αδέρφια και κατά σάρκα και κατά πνεύμα, ενώ με τους άλλους είμαστε αδέρφια μόνο κατά σάρκα. Επομένως, για έναν λόγο παραπάνω, πρέπει να προσευχόμαστε με περισσότερο πόνο για αυτούς, γιατί αυτοί είναι πιο ταλαίπωροι» (Λόγοι ΣΤ, 31)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΛΑΝΑΣ

"Κάποια μέρα πήρε (ο άγιος Νικόλαος Πλανάς) ένα αμαξάκι να τον πάει στον Άγιο Ιωάννη στην ενορία του. Εκεί κοντά στην Πύλη του Αδριανού κάτι του έφταιξε το άλογο του αμαξά και άρχισε θυμωμένες αλλεπάλληλες βλαστήμιες. Του λέει αμέσως ο ιερέας: "Στάσου, στάσου παιδί μου, να κατέβω" και ταυτόχρονα τον πλήρωσε όσο τον είχε συμφωνήσει μέχρι την εκκλησία. "Μα, του λέει ο αμαξάς, δεν σε πήγα ακόμα στην εκκλησία σου"! Του απαντά ο ιερέας: "Το ξέρω, παιδί μου, αλλά δεν μπορώ να μείνω στο αμάξι σου, επειδή μου βλαστήμησες Εκείνον που λατρεύω". Δεν ήξερε τι να απολογηθεί ο αμαξάς. Έφυγε προσβεβλημένος και ποιος ξέρει αν θα ξαναβλαστήμησε. (ο άγιος Παπα-Νικόλας Πλανάς, εκδ. Αστήρ, σ.32)

Συμπέρασμα

Τι στάση παίρνω απέναντι σε ΟΛΑ ΑΥΤΑ τα κείμενα;

A) Τα **ΑΓΝΟΩ**. Δεν έτυχε ποτέ να τα διαβάσω. Αυτή η **ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ** είναι μεγάλο πρόβλημα. Οφείλω να τα γνωρίζω διότι οι αιρέσεις καλπάζουν γύρω μας και πρέπει να ξέρουμε πώς να ενεργούμε.

B) Τα **ΓΝΩΡΙΖΩ**, αλλά τα **ΠΑΡΑΒΛΕΠΩ**, κάνω πως δεν τα είδα. Σε διαλόγους-συζητήσεις κλπ. τα κρύβω, τα αποσιωπώ, τα παρακάμπτω θεωρώντας ότι δεν προάγουν καλό κλίμα συνεργασίας και συμφιλίωσης με τους αιρετικούς κλπ.. Αυτό όμως είναι **ΠΟΝΗΡΙΑ** και προσβολή στους Αγίους! Παραβλέπω τους Αγίους; Είναι ή δεν είναι οι Οδηγοί μας;

Γ) Τα **ΓΝΩΡΙΖΩ**, αλλά τα **ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΥΩ**, λέγοντας ότι αυτή η στάση τους ήταν μεμονωμένη, καιρική, τοπική ή για κάποιες μόνο αιρέσεις. Οι απόψεις αυτές, λένε κάποιιοι, είναι ατομικές των Πατέρων και υποκειμενικές και αφορούν άλλες εποχές και δεν εφαρμόζονται τώρα ούτε πρέπει να μας δεσμεύουν. Αυτό όμως είναι πλάνη και διαστρέβλωση των λόγων τους, της στάσης τους. Η στάση τους είναι πασιφανώς η **ΙΔΙΑ**, **ΠΑΝΤΟΤΕ**, **ΠΑΝΤΟΥ** ΚΑΙ **ΑΠΟ** τους **ΠΑΝΤΕΣ**. Η ίδια ορολογία σε όλα τα κείμενα, όπως είδατε, το ίδιο ήθος, οι ίδιες αντιδράσεις!

Δ) Τα **ΓΝΩΡΙΖΩ**, αλλά **ΔΙΑΦΩΝΩ**. Οπότε ή **ΟΛΟΙ** αυτοί έκαναν **ΛΑΘΟΣ** και εγώ είμαι πιο έξυπνος και πιο σοφός, ή **ΟΛΟΙ** αυτοί δεν ήξεραν να αγαπούν σωστά, ήταν φανατισμένοι κλπ. οπότε εγώ ξέρω να αγαπώ πιο σωστά από τους Αγίους! Αυτή η υποτίμηση των αγίων και η υπερτίμηση του εαυτού μου εις βάρος τους, φυσικά, μόνο εωσφορική υπερηφάνεια υποδηλώνει.

Ε) Τα **ΓΝΩΡΙΖΩ, ΣΥΜΦΩΝΩ** με αυτά , αλλά **ΔΕΝ ΤΑ ΕΦΑΡΜΟΖΩ**. Επαινώ, τιμώ τη στάση τους, αλλά κάνω τα ανάποδα είτε από αδυναμία, δειλία, κλπ. πράγμα που είναι ασέβεια, είτε συνειδητά δεν τα τηρώ οπότε αυτό είναι και ασυνέπεια και υποκρισία, να τιμώ δηλ. τον αντιαιρετικό αγώνα τους και να γιορτάζω τη μνήμη τους και να ενεργώ ανάποδα.

ΣΤ) Τα **ΓΝΩΡΙΖΩ, ΣΥΜΦΩΝΩ** και τα **ΜΙΜΟΥΜΑΙ**, τα ακολουθώ με ευσέβεια δείχνοντας συνέπεια και ορθόδοξη ήθος!